

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Regnskapsprinsipp Utlån

Utlån som holdes i en «holde for å motta» forretningsmodell måles til amortisert kost. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Banken selger bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til SparBank1 Boligkreditt. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg. Banken klassifiserer derfor alle boliglån til virkelig verdi over OCI. Virkelig verdi på boliglån ved førstegangsinnregning er transaksjonsprisen, uten reduksjon for 12-måneders forventet tap.

Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi innregnes over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoene i fastrenteutlånene styres med renteswapper som regnskapsføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(mill. kr)	31.12.2022	31.12.2021
137.113	140.549	Brutto utlån	152.629	147.301
1.348	999	Tapsavsetninger	1.081	1.410
135.766	139.550	Utlån til og fordringer på kunder	151.549	145.890
Tilleggsinformasjon				
46.650	56.876	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	56.876	46.650
578	718	- herav utlån til ansatte	1.349	1.106
1.402	1.739	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.739	1.402
78	78	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	-	-
1.261	1.394	Utlån til ansatte ¹⁾	2.450	2.173

¹⁾ Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Utlån og engasjementer fordelt på type

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	Utlån og engasjementer fordelt på type (mill. kr)	31.12.2022	31.12.2021
Brutto utlån				
-	-	Leiefinansieringsavtaler (Finansiell lease)	3.728	3.392
11.460	12.236	Kasse-/drifts- og brukskreditter	12.236	11.549
4.173	3.825	Byggelån	3.825	4.173
121.480	124.488	Nedbetalingslån	132.841	128.187
137.113	140.549	Sum brutto utlån	152.629	147.301
Øvrige engasjementer				
4.549	6.067	Finansielle garantier, herav:	6.067	4.549
924	1.493	Betalingsgarantier	1.493	924
1.282	1.177	Kontraktsgarantier	1.177	1.282
894	712	Lånegarantier	712	894
67	62	Garantier for skatter	62	67
1.383	2.624	Annet garantiansvar	2.624	1.383
1.175	1.047	Ubenyttede garantitilsagn	1.047	1.175
13.570	12.143	Ubenyttede kreditter	12.459	13.788
6.435	4.745	Innvilgede lånetilsagn	4.950	6.584
19	5	Remburser	5	19
25.747	24.007	Sum øvrige engasjementer	24.527	26.115
162.860	164.556	Sum Totale engasjementer	177.157	173.415

Utlån og engasjementer fordelt på sektor og næring

Morbank (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	77.965	7.273	85.239	80.178	8.153	88.331
Offentlig forvaltning	1	692	694	2	944	945
Jordbruk og skogbruk	10.707	955	11.662	9.433	864	10.297
Fiske og fangst	7.047	902	7.949	5.853	1.904	7.756
Havbruk	2.324	1.145	3.469	1.926	1.680	3.606
Industri og bergverk	2.563	2.201	4.765	2.151	1.958	4.109
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	4.370	2.741	7.111	3.169	2.132	5.301
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.976	1.719	4.695	2.572	1.562	4.134
Sjøfart og offshore	5.382	548	5.929	4.715	1.121	5.836
Eiendomsdrift	16.983	2.433	19.416	15.522	2.119	17.641
Forretningsmessig tjenesteyting	3.561	860	4.421	4.497	952	5.449
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.327	1.551	6.878	5.714	1.376	7.089
Øvrige sektorer	1.343	986	2.329	1.383	982	2.365
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	140.549	24.007	164.556	137.113	25.747	162.860

Konsern (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	84.957	7.572	92.529	86.244	8.370	94.614
Offentlig forvaltning	35	694	729	34	945	979
Jordbruk og skogbruk	11.140	974	12.114	9.783	877	10.659
Fiske og fangst	7.075	904	7.979	5.870	1.904	7.774
Havbruk	2.656	1.159	3.814	2.176	1.689	3.865
Industri og bergverk	3.150	2.226	5.376	2.766	1.980	4.746
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	5.526	2.790	8.317	4.124	2.166	6.289
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.632	1.747	5.380	2.966	1.576	4.541
Sjøfart og offshore	5.382	548	5.929	4.715	1.121	5.836
Eiendomsdrift	17.101	2.438	19.538	15.643	2.124	17.766
Forretningsmessig tjenesteyting	4.312	893	5.206	4.990	972	5.961
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	6.375	1.595	7.970	6.667	1.409	8.076
Øvrige sektorer	1.288	987	2.275	1.325	983	2.308
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	152.629	24.527	177.157	147.301	26.115	173.415

Utlån og øvrige engasjementer fordelt på geografiske områder

Morbank (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	91.519	14.931	106.449	91.521	14.788	106.309
Møre og Romsdal	29.612	5.341	34.953	27.698	7.558	35.256
Nordland	1.056	44	1.101	1.051	62	1.113
Oslo	7.087	2.051	9.138	6.322	1.437	7.759
Landet for øvrig	10.935	1.609	12.543	10.271	1.875	12.146
Utlandet	340	31	371	250	27	277
Sum	140.549	24.007	164.556	137.113	25.747	162.860

Konsern (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	95.640	15.111	110.751	95.160	14.923	110.083
Møre og Romsdal	31.946	5.441	37.387	29.509	7.623	37.131
Nordland	1.317	55	1.372	1.263	69	1.333
Oslo	7.512	2.069	9.581	6.524	1.444	7.968
Landet for øvrig	15.875	1.820	17.695	14.594	2.029	16.623
Utlandet	340	31	371	250	27	277
Sum	152.629	24.527	177.157	147.301	26.115	173.415

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

(mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	36.923	1.676	38.599	31.440	1.819	33.259
Møre og Romsdal	8.631	384	9.015	6.855	392	7.247
Nordland	341	8	349	244	5	249
Oslo	3.248	57	3.304	2.598	58	2.656
Landet for øvrig	7.693	104	7.796	5.404	95	5.499
Utlandet	40	0	40	110	2	112
Sum	56.876	2.229	59.104	46.650	2.371	49.021

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

(mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	1.430	-	1.430	1.018	-	1.018
Møre og Romsdal	53	-	53	54	-	54
Nordland	-	-	-	-	-	-
Oslo	256	-	256	285	-	285
Landet for øvrig	-	-	-	44	-	44
Utlandet	-	-	-	-	-	-
Sum	1.739	-	1.739	1.402	-	1.402

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler

Konsern (mill. kr)	31.12.2022	31.12.2021
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	113	106
- Mellom 1 og 5 år	2.377	2.176
- Over 5 år	1.169	1.014
Sum brutto fordringer	3.658	3.296
Mottatt, ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	105	95
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	3.728	3.392
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:		
- Inntil 1 år	127	119
- Mellom 1 og 5 år	2.450	2.244
- Over 5 år	1.151	1.028
Sum netto fordringer	3.728	3.392

Utlån og øvrige engasjement fordelt på risikogrupper

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 11 for inndeling av risikoklasser.

Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyresystem.

Øvrige engasjement inkluderer remburs, garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn.

Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Banken benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet.

Risikogruppe tapsutsatte og/eller misligholdte består av kunder med mislighold over 90 dager og/ eller objektive bevis på verdifall som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Se note 10 Tap på utlån og garantier for utfyllende beskrivelse av disse engasjementene.

Morbank 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	26.194	11.451	12.497	1.553	633	1.502	53.830
Trinn 1	24.784	10.085	10.195	913	167	-	46.144
Trinn 2	1.410	1.365	2.302	640	467	-	6.184
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.502	1.502
Virkelig verdi over resultatet	3.962	595	99	11	38	4	4.708
Sum brutto utlån	101.227	18.564	15.083	2.200	1.597	1.878	140.549
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.009	520	96	173	24.007
Trinn 1	14.238	5.771	2.555	75	24	-	22.663
Trinn 2	62	139	454	445	71	-	1.171
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	115.527	24.473	18.093	2.719	1.693	2.051	164.556

Morbank 31.12.21 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.241	7.516	2.455	785	851	304	83.152
Trinn 1	71.130	6.739	996	211	203	-	79.280
Trinn 2	111	777	1.458	574	648	-	3.568
Trinn 3	-	-	-	-	-	304	304
Amortisert kost	23.283	12.471	9.438	1.239	458	2.796	49.685
Trinn 1	22.751	10.258	7.569	634	166	-	41.378
Trinn 2	532	2.213	1.868	605	292	-	5.511
Trinn 3	-	-	-	-	-	2.796	2.796
Virkelig verdi over resultatet	3.686	426	117	25	15	6	4.276
Sum brutto utlån	98.211	20.413	12.010	2.049	1.325	3.106	137.113
Øvrige engasjementer	15.588	6.063	3.007	805	178	106	25.747
Trinn 1	15.399	5.726	2.467	355	38	-	23.985
Trinn 2	189	336	541	450	140	-	1.655
Trinn 3	-	-	-	-	-	106	106
Totale engasjementer	113.799	26.476	15.017	2.854	1.503	3.212	162.860

Konsern 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	27.250	13.973	19.084	2.605	1.403	1.673	65.989
Trinn 1	25.840	12.598	16.471	1.535	167	-	56.611
Trinn 2	1.410	1.375	2.612	1.071	1.236	-	7.705
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.673	1.673
Virkelig verdi over resultatet	3.884	595	99	11	38	4	4.630
Sum brutto utlån	102.206	21.086	21.670	3.252	2.366	2.049	152.629
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.530	520	96	173	24.527
Trinn 1	14.238	5.771	2.827	75	24	-	22.934
Trinn 2	62	139	703	445	71	-	1.420
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	116.505	26.996	25.200	3.772	2.462	2.222	177.157

Konsern 31.12.21 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.241	7.516	2.455	785	851	304	83.152
Trinn 1	71.130	6.739	996	211	203	-	79.280
Trinn 2	111	777	1.458	574	648	-	3.568
Trinn 3	-	-	-	-	-	304	304
Amortisert kost	23.800	14.444	15.809	1.921	991	2.986	59.950
Trinn 1	23.268	12.227	13.454	1.032	166	-	50.147
Trinn 2	532	2.217	2.355	888	825	-	6.818
Trinn 3	-	-	-	-	-	2.986	2.986
Virkelig verdi over resultatet	3.608	426	117	25	15	6	4.198
Sum brutto utlån	98.649	22.386	18.381	2.731	1.857	3.296	147.301
Øvrige engasjementer	15.588	6.063	3.375	805	178	106	26.115
Trinn 1	15.399	5.726	2.680	355	38	-	24.199
Trinn 2	189	336	695	450	140	-	1.809
Trinn 3	-	-	-	-	-	106	106
Totale engasjementer	114.237	28.449	21.756	3.536	2.035	3.402	173.415

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	48.752	2.217	50.969	39.955	2.363	42.318
Lav risiko	6.261	7	6.268	4.972	4	4.976
Middels risiko	1.259	4	1.263	1.121	3	1.125
Høy risiko	327	0	327	297	1	298
Høyeste risiko	220	-	220	279	0	279
Tapsutsatte og/eller misligholdte	58	0	58	24	0	24
Sum	56.876	2.229	59.104	46.650	2.491	49.021

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	1.496	-	1.496	1.402	-	1.402
Lav risiko	147	-	147	-	-	-
Middels risiko	96	-	96	-	-	-
Høy risiko	-	-	-	-	-	-
Høyeste risiko	-	-	-	-	-	-
Tapsutsatte og/eller misligholdte	-	-	-	-	-	-
Sum	1.739	-	1.739	1.402	-	1.402